

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Autor práce: **Mgr. Miroslava Lukešová**

Název práce: **Zákon o sociálních službách z pozice pracovníka
obecního úřadu obce s rozšířenou působností**

Oponent: **doc. ing. Ladislav Průša, CSc.**

1. Aktuálnost zvoleného tématu:

Za téma své rigorózní práce si autorka volila bezesporu velmi aktuální téma. Po dlouholetých přípravách před několika lety konečně vstoupil v platnost zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jeho realizace v praxi však naráží na množství problémů, které ve svém důsledku negují řadu pozitiv, který celý zákon přináší. V uplynulých letech byla věnována pozornost hodnocení jednotlivých prvků nového zákona, popř. i vzájemných vazeb mezi nimi, administrativní stránce realizace zákona v praxi však doposud nebyla věnována pozornost. Z tohoto pohledu je proto nutno celou práci hodnotit jako nesmírně užitečnou.

2. Stanovené cíle rigorózní práce:

Za hlavní cíl své rigorózní práce si autorka vytkla analyzovat ta ustanovení zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, kterými se pracovník obecního úřadu obce s rozšířenou působností zabývá při výkonu své pracovní činnosti. Na tento cíl navazují dva dílčí cíle, a sice:

- formulovat náměty a doporučení na změnu uvedeného zákona,

- vypracovat metodický postup provádění sociálního šetření realizovaného pro zjištění stupně závislosti pro přiznání příspěvku na péči.

Jsem přesvědčen, že tyto cíle se autorce podařilo naplnit. Náměty na novelizaci některých ustanovení zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, představují ucelený soubor opatření, který vychází z teoretických i praktických zkušeností autorky. Metodický postup na realizaci sociálního šetření pro zjištění stupně závislosti pro přiznání příspěvku na péči nebyl doposud zpracován, předložený text by výrazně přispěl ke sjednocení konkrétních pracovních postupů v praxi jednotlivých obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

3. Metodika:

Pro naplnění definovaných cílů rigorózní práce autorka zvolila kombinaci kvalitativních a kvantitativních přístupů. V rámci realizovaného výzkumu vhodným způsobem využila odpovídající výzkumné techniky a jejich kombinaci (zúčastněné pozorování, analýza dokumentů, případová studie, rozhovor, dotazník).

4. Zpracování získaných dat:

Získaná data autorka detailně analyzovala, přičemž jednotlivé odpovědi vhodným způsobem graficky znázornila. V rámci provedené diskuse provedla velmi detailní rozbor názorů řady odborníků na jednotlivé problémové oblasti zákona o sociálních službách, jimž ve své práci věnovala pozornost (řízení o příspěvku na péči vč. kontroly jeho využívání, sociální šetření a systém stanovení stupně závislosti, řízení ve věci stanovení výše úhrady za stravu a péči, typologie sociálních služeb, působnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností při zajišťování sociálních služeb, kvalifikace sociálního pracovníka). Přitom autorka prokázala hlubokou znalost zkoumané problematiky, která je odrazem jejího dlouholetého působení na Městském úřadu v Sokolově, jednotlivé problémy dokázala velmi přesně identifikovat a koncipovat vhodné návrhy na jejich řešení.

5. Práce s literaturou:

Při zpracování své rigorózní práce autorka pracovala s aktuální literaturou, která se předmětné problematiky dotýká. Určitým dílčím nedostatkem se může jevit skutečnost, že pracovala pouze s tuzemskými, popř. slovenskými prameny, vzhledem k praktickému zaměření práce a stanoveným cílům se však domnívám, že absence další cizojazyčné literatury nesnižuje kvalitu získaných poznatků a celkové závěry práce.

6. Nové poznatky, které byly dosaženy v rigorózní práci:

Hlavními výstupy rigorózní práce jsou návrh metodického postupu na realizaci sociálního šetření pro zjištění stupně závislosti pro přiznání příspěvku na péči a návrhy na novelizaci zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. Oba výstupy je nutno jako celkem hodnotit velmi pozitivně.

Návrh metodického postupu na realizaci sociálního šetření pro zjištění stupně závislosti vychází z obecně známých teoretických poznatků z oblasti sociální práce, které konkretizuje pro účely stanovení míry závislosti a stupně příspěvku na péči. Autorka přitom vychází z vlastních praktických zkušeností a zkušeností spolupracovníků při konkrétním výkonu této činnosti. Velmi podrobně přitom popisuje konkrétní postup, jakým lze objektivně identifikovat míru schopnosti realizace jednotlivých úkonů týkajících se péče o vlastní osobu a úkonů týkajících se soběstačnosti konkrétní osoby. Upozorňuje přitom, na řadu odlišných postupů, které je nutno volit při hodnocení míry závislosti dospělé osoby a dítěte. Jsem toho názoru, že takto koncipovaný metodický postup by byl vhodnou pracovní pomůckou pro všechny sociální pracovníce, které sociální šetření realizují.

S naprostou většinou návrhů na novelizaci některých ustanovení zákona, které autorka doporučuje k realizaci, lze jistě souhlasit. Návrhy vycházejí z jejich konkrétních praktických zkušeností z aplikace zákona v praxi, nicméně se domnívám, že v rámci diskuse by se autorka mohla zaměřit především na tyto okruhy problémů:

- Jedním z navrhovaných řešení je snížení výše příspěvku na péči v I. stupni závislosti na 800 Kč, nevyvolá však toto snížení výše příspěvku na péči tlak na zvýšení úrovně dotací ze strany poskytovatelů sociálních služeb?
- V řadě evropských zemí je při výplatě příspěvku na péči (a jeho ekvivalentů) používána nepeněžní forma poskytování. Proč autorka doporučuje zrušit tento způsob výplaty u příspěvku na péči v I. stupni, proč naopak nenavrhuje jeho zavedení u příspěvku na péči ve II. stupni?
- V porovnání se situací v Německu po zavedení systému pojištění na péči u nás nedošlo po přijetí zákona o sociálních službách k rozvoji terénních služeb, naopak se zvyšují počty nespokojených žadatelů o pobytová zařízení. Tato skutečnost je podle mého názoru zapříčiněna tím, že celý systém financování sociálních služeb má administrativně direktivní charakter a je založen na poskytování dotací ze státního rozpočtu, na kterou však není právní nárok. Lze podle názoru autorky poskytovat služby bez závislosti na přiznání dotací ze státního rozpočtu?
- Proč nenavrhujete podmínit výplatu příspěvku na péči čerpáním služby od registrovaného poskytovatele sociální služby?
- Jak Vámi navrhovaná opatření přispějí ke zvýšení efektivity vynakládaných finančních prostředků?

7. Připomínky:

K předložené rigorózní práci nemám žádné zásadní připomínky. Autorka prokázala hluboké praktické znalosti předmětné problematiky, které vyplývají nejenom ze studia odborné literatury, ale i z jejích vlastních pracovních zkušeností. Práce je napsána na velmi dobré profesionální úrovni, jsem přesvědčen o tom, že získané poznatky by měly být prezentovány na odborných konferencích a seminářích a publikovány v odborném tisku.

Některé okruhy problémů, k nimž doporučuji, aby se autorka vyjádřila v rámci diskuse, nechápu jako připomínky k práci. Jedná se o okruhy problémů, které jsou v současné době diskutovány v souvislosti s hledáním úspor na výdajové stránce státního rozpočtu. Je však zřejmé, že v následujícím období, kdy se předpokládá rozsáhlá rekonstrukce této právní normy, budou diskutovány i výše uvedené otázky.

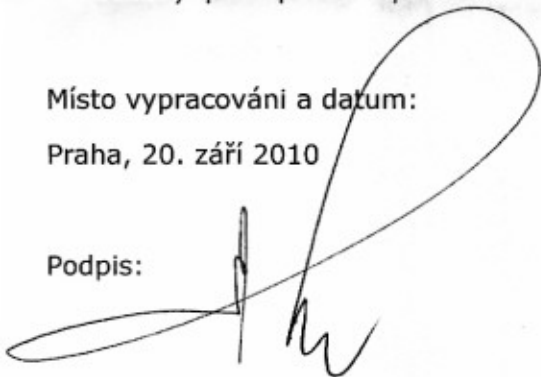
8. Závěr:

Na základě výše uvedených hodnocení konstatuji, že podle mého názoru předložená rigorózní práce jednoznačně naplňuje kritéria pro tento typ prací, a proto doporučuji předloženou práci k obhajobě před příslušnou komisí a navrhuji, aby její autorce byl po úspěšném průběhu obhajoby udělen titul PhDr.

Místo vypracování a datum:

Praha, 20. září 2010

Podpis:

A large, stylized handwritten signature in black ink, written over the signature line and extending upwards into the text area.